

Magazine

Cosun

NR. 1

2024

04

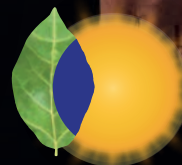
**Ledenraad buigt zich
over borging grondstof**

06

**'We liggen op koers
met Unlock 25'**

08

**'Uiteindelijk
draait het om
de bietenprijs'**

125 jaar

Cosun

Heeft u zich al aangemeld voor het Cosun-festival?

Op 8 en 9 juni viert Cosun het 125-jarig bestaan. Dat gebeurt op grootse wijze met alle leden en medewerkers. Op het Cosun-festival kunt u genieten van toptiesten, als Kris Kross Amsterdam, Marco Schuitmaker en TikTok Tammo, bekend van zijn hit 'Dikke Bak Met Bietn'. Speciaal voor bezoekers met kinderen is er een optreden van bioloog Floris Göbel. We hopen u hier samen met uw partner, gezin of oudere generaties van uw (familie)bedrijf te verwelkomen. Bent u er ook bij? Vergeet niet u aan te melden via de uitnodiging die u per e-mail heeft ontvangen.

Cosun

125 jaar

Festival

Veel animo voor N-mineraalmetingen

Met meer dan 1.000 aangemelde telers zijn de eerste monsternames voor de N-mineraalmeting in volle gang. Hiermee wil Groeikracht Cosun telers helpen aan een beter inzicht in hun stikstofsituatie en aan een gericht bemestingsadvies. De metingen zijn een belangrijke eerste stap om in 2027

te kunnen voldoen aan de Europese Kaderrichtlijn Water. Meer weten over de stikstofsituatie in Nederland? Beluister dan onze podcast met bodemexpert Janjo de Haan en Ger Evenhuis, akkerbouwer en vice-voorzitter raad van beheer van Cosun: Scan de QR-code om deze te beluisteren.

Bijlages bij dit nummer

Bij deze Cosun Magazine ontvangt u het IRS Gewasbeschermingsbulletin 2024 en de poster 'Succescyclus beheersing vergelingsziekte' van het IRS. Het bulletin geeft een overzicht van de actuele IRS-adviezen voor de beheersing van ziekten en plagen en de onkruidbestrijding. De poster geeft een overzicht van alle maatregelen die van belang zijn bij de beheersing van vergelingsziekte.

Index

Van de voorzitter.....	3
Ledenraad buigt zich over borging grondstof.....	4
'We liggen op koers met Unlock 25'	6
'Uiteindelijk draait het om de bietenprijs'	8
Extreem natte campagne.....	10
Perspectief op teeltverbetering.....	11
IRS-informatie.....	12
Kort Nieuws.....	16

Contact

Cosun

Postbus 3411
4800 MG Breda
076-5303307
secretariaat.rvb@cosun.com
www.cosunleden.nl

Cosun Beet Company agrarische dienst

Postbus 100
4750 AC Oud Gastel
0165-525252
agrarischedienst
@cosunbeetcompany.com
www.cosunleden.nl

Colofon

Cosun Magazine

is een uitgave van Coöperatie Koninklijke Cosun U.A. voor leden van Cosun

Fotografie in dit nummer

Royal Cosun, Cosun Beet Company, IRS, Michel Heerkens, Twan Wiermans

Foto-omslag

Liesbeth Versluijs-Pons, kringvoorzitter van de kring Zeeland

Basisontwerp

Wardtaal / Breda

Opmaak en druk

Drukkerij Roelofs, Enschede

© Coöperatie Koninklijke Cosun U.A., 2024

Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

Cosun 125 jaar

Beste collega's, Zo'n 140 jaar geleden belandde de landbouw in een enorme crisis. Deze crisis ontstond door de import van goedkoop graan uit Noord-Amerika, waardoor de prijzen van landbouwproducten sterk daalden. Midden in die crisistijd, 125 jaar geleden, waagden 173 akkerbouwers in Zeeuws-Vlaanderen het om de eerste Nederlandse Coöperatieve Suikerfabriek op te richten. Ze maakten een sprong in het diepe, verenigden zich en gingen samen werken aan hun eigen toekomst, hun eigen perspectief. Daar was moed voor nodig.

Die sprong van toen in het diepe heeft uiteindelijk geleid tot de coöperatie Cosun, zoals wij die nu kennen. Als we vandaag naar Cosun kijken, zien we een vitale coöperatie die afgelopen jaar het beste financiële resultaat in haar geschiedenis heeft gerealiseerd. De bietenteelt in Nederland heeft ons afgelopen campagne de hoogste gemiddelde financiële opbrengst per hectare ooit gebracht. Dat is iets om trots op te zijn, want we hebben dat met elkaar gerealiseerd. Dat geldt zeker in een jaar als afgelopen jaar, waarin dankzij enorme inspanningen toch bijna alle bieten aan de fabriek zijn gebracht. Als dat niet was gelukt, zou de bietenprijs er heel anders uit hebben gezien.

Activiteiten

We willen dit jaar het 125-jarig bestaan van onze coöperatie vieren met elkaar, onder meer op ons eigen Cosun-festival. We hebben er bewust voor gekozen om dit te doen met alle generaties. Dus ook met uw ouders, die misschien wel hun hele leven suikerbieten hebben geteeld voor

Cosun. Maar ook met uw kinderen, waarvan we hopen dat velen in de toekomst ook suikerbieten willen gaan telen voor Cosun. De aanmelding voor het festival is inmiddels geopend. Ik hoop u allen te mogen begroeten op 8 en 9 juni in Papendal.

Daarnaast hoop ik dat we ook de komende jaren verenigd blijven en samen blijven werken aan hetzelfde doel. Namelijk dat Cosun over 125 jaar nog steeds een vitale coöperatie is, waarbij het boerenbelang voorop staat en de suikerbietenteelt nog altijd een rendabele plek mag innemen op onze bedrijven. Dit motiveert mij, en ik hoop velen van u ook, om elke dag weer aan de slag te gaan om het beter te doen dan gisteren.

Samen verder

Tegelijkertijd zijn er bij u wellicht ook zorgen. Deze gaan misschien over regeldruk, over de beschikbaarheid van gewasbeschermingsmiddelen, mestruimte, over klimaatverandering of over de financiële situatie op uw bedrijf. De demonstraties van boeren in heel Europa laten zien dat u hierin niet alleen staat. De uitdagingen voor onze sector zijn te groot om daaraan individueel het hoofd te bieden. En ik geloof dat het – net als in die grote landbouwcrisis van toen – ook nu belangrijk is om met elkaar samen te werken. Om elkaar te helpen om de gestelde doelen op het gebied van verduurzaming te bereiken en om daarover duidelijke afspraken te maken met de overheid. En ook om samen de marktmacht te creëren die nodig is om ervoor te zorgen dat deze verduurzaming straks normaal wordt betaald vanuit de markt. Een coöperatie is bij uitstek de manier om deze samenwerking gezamenlijk vorm te geven. Kortom, ik geloof dat als Cosun vandaag niet zou bestaan, wij haar met elkaar zouden moeten oprichten. Gelukkig is dat niet nodig dankzij de moed die onze voorouders 125 jaar geleden hebben gehad. Laten we deze erfenis koesteren en ervoor zorgen dat wij op onze beurt, de coöperatie ook weer goed doorgeven aan de volgende generaties.

Arwin Bos
voorzitter

Veel vragen gingen over de bietenprijs

Ledenraad buigt zich over borging grondstof

De eerste ledenraad van 2024 stond in het teken van de voorlopige jaarresultaten 2023 en de bietenprijs. Ook werd stilgestaan bij de grondstofborging van Cosun.

CEO Hans Meeuwis en CFO Hans Schuil presenteerden de ledenraad een recordjaar, met een omzetstijging van € 3.047 miljoen in 2022 naar € 3.704 miljoen in het afgelopen jaar. Het bedrijfsresultaat steeg van € 196 miljoen naar € 525 miljoen. Deels als gevolg van een structurele verbetering van de resultaten, deels door de gunstige marktomstandigheden en de doorgevoerde prijsverhogingen om kostenstijgingen te compenseren. Zowel Aviko als Cosun Beet Company en Duynie boekten het beste resultaat in hun historie.

Vooruitzichten 2024

Hans Meeuwis gaf aan positief gestemd te zijn over 2024. De dynamiek van het afgelopen jaar zal zich echter doorzetten naar 2024 met een voorzichtig herstel van de economie, maar geopolitieke onzekerheid. De verwachting is dat een deel van de gunstige marktomstandigheden normaliseert. Kostenstijgingen blijven een aandachtspunt. Daarmee blijft

de koers van Cosun belangrijk en wordt ook komende jaar gestuurd op onderliggende, structurele resultaatverbetering, winstgevende groei en verdere verduurzaming.

Bietenprijs en basisprijs

De ledentoeslag over 2023 komt in totaal uit op € 266,7 miljoen oftewel € 43,- per ton biet. De basisprijs voor 2023 was eerder al vastgesteld op € 35,- per ton. Uiteindelijk resulteert dat in een bietenprijs van € 78,- per ton op standaardkwaliteit (17%, 91 WIN). De gemiddelde opbrengst per hectare komt uit op € 5.891,- (2022: € 5.483,-), de hoogste opbrengst ooit. De ledenraad stond uitgebreid stil bij de basisprijs van € 35,-. Klopt deze nog, nu leden hogere kosten hebben? Gevoelsmatig gaan telers erop vooruit als de basisprijs wordt verhoogd. Anderzijds drukt dit op het resultaat van Cosun wat gevolgen heeft voor haar financieringsratio's en de hoogte van de UB-uitkering. Ook willen we consistent zijn. Suikerprijzen zijn nu

hoog, maar kunnen ook weer dalen. Het is niet wenselijk de basisprijs dan ook weer te verlagen. Een hogere basisprijs drukt bovendien de winst van Cosun Beet Company, wat leidt tot een lagere ledentoeslag. Uiteindelijk werkt een hogere basisprijs voor de leden dus twee kanten uit. De raad van beheer zal de basisprijs opnieuw bekijken voor campagnejaar 2025.

Deels al uitgekeerd

De ledenraad gaf ook aan, dat leden door de hoge suikerprijzen in 2023 wellicht een hogere bietenprijs hadden verwacht. De relatief beperkte stijging dit jaar komt door de systeemwijziging die vorig jaar is doorgevoerd. Sindsdien bepaalt de raad van beheer de ledentoeslag op basis van het resultaat over het suikerjaar en het resultaat van de overige activiteiten over het afgesloten boekjaar. Voor de ledentoeslag over campagne 2022 was dus het Nederlandse suikerresultaat van het vierde kwartaal

2022 tot en met het derde kwartaal 2023 de referentieperiode. Hierdoor is al een groot deel van het goede suikerresultaat 2023 (kwartaal 1 t/m 3 2023) uitgekeerd in de bietenprijs 2022. Dit was ook de belangrijkste reden dat de bietenprijs vorig jaar steeg van € 40,- naar € 68,75. Dat ten opzichte van vorig jaar nu toch nog een betere bietenprijs wordt bepaald, komt door de sterke stijging van de niet-suikerresultaten in 2023 en doordat bij Cosun Beet Company voor de eerste drie kwartalen 2024 opnieuw een goed suikerresultaat wordt verwacht.

Gehalteverrekening en rooiomstandigheden

Hoewel de bietenprijs bij standaardkwaliteit flink is gestegen, zorgden de slechte weersomstandigheden tegelijkertijd voor veel bieten van mindere kwaliteit. De gehalteverrekening hakt er dit jaar flink in. Sinds de introductie van LLB's worden leveringen afgerekend op 17%. De laatste jaren komen we daar niet op uit. Is 17% dan nog wel realistisch? Uiteindelijk zorgt de gehalteverrekening er niet voor dat geld – dat wel had moeten worden uitgekeerd aan de leden – ‘achterblijft’ in de coöperatie. Onder aan de streep worden leden dus niet beter of slechter van de 17%. Gevoelsmatig wordt dat echter soms wel zo beleefd. Daarom zal de raad van beheer hier komend jaar opnieuw kritisch naar kijken. Teruggaan naar 16% is een forse administratieve opgave, omdat ons hele systeem is gekoppeld aan 17%. Ook de hoeveelheid LLB's en de leveringsplicht zijn daarop gebaseerd.

Grondstofzekerheid

Een zorg voor de toekomst is de beschikbaarheid van voldoende teeltareaal. Dat staat onder druk door de inrichting van gebieden voor natuurherstelontwikkeling, de grote vraag naar bouwlocaties en door overheidsmaatregelen, zoals de bufferstroken uit het 7de Actieprogramma Nitraatrichtlijn. Daarnaast heeft Cosun te maken met de concurrentie van andere gewassen, de gevolgen van klimaatverandering en het overheidsbeleid rondom gewasbeschermingsmiddelen. Tegelijkertijd zet dit alles aan tot extra innovatie. Cosun heeft de onderlinge samenhang van deze ontwikkelingen en de gevolgen daarvan voor haar gewassen in kaart gebracht. Met als kernvraag: Wat zijn de kansen en bedreigingen met het oog op de grondstofborging in 2030? Die kennis is nodig voor het nemen van de juiste maatregelen om stabiel te blijven produceren. Verdere areaaluitbreiding in Nederland is op de lange termijn niet kansrijk. Er moet dus worden gekeken naar mogelijkheden over de landsgrens om ook in de toekomst verzekerd te zijn van voldoende grondstoffen. Tijdens de ledenraad werd levendig gediscussieerd over mogelijke oplossingen. Eén van de conclusies was dat leden altijd voorrang zouden moeten hebben bij de invulling van het Nederlandse bietenareaal van Cosun Beet Company. Pas als via de leden onvoldoende areaal beschikbaar is, kan worden gedacht aan contractering van suikerbieten.

Femke Meeuwissen
communicatie

Sterke stijging niet-suikerresultaten in 2023

Afscheid Hans Schuil

Na bijna acht jaar heeft Hans Schuil afscheid genomen als CFO van Cosun. Hans wordt CFO van Cosun Beet Company. Mieke Philipsen volgt hem op als CFO van Cosun. Jos Heermans (ledenraadslid) en Arwin Bos (voorzitter raad van beheer) bedankten hem voor de jarenlange prettige samenwerking en zijn gave ingewikkelde financiële zaken goed uit te kunnen leggen. Hans gaf aan blij te zijn te kunnen afsluiten met de huidige resultaten. Hij kijkt terug op mooie jaren. Hij ziet ernaar uit om terug te keren naar het bedrijf, waar 26 jaar geleden zijn Cosun-carrière startte.

Mieke Philipsen

Mieke Philipsen (52) was tot voor kort CFO van Rousselot, wereldwijd marktleider in de productie van collageen voor toepassingen in voedsel en voor gezondheids-, voedings-, biomedische en farmaceutische doeleinden. Vóór Rousselot heeft Mieke gewerkt voor PwC, Vanderlande Industries en Boskalis. Mieke brengt kennis en ervaring mee op het gebied van onder andere procesoptimalisaties, fusies en overnames en de implementatie van bedrijfs- en digitale transformaties.

‘We liggen op koers met Unlock 25’

Hans Meeuwis: ‘Verdere groei portfolio en verduurzaming van de coöperatie’

2023 was een dynamisch jaar voor Cosun. De resultaten zijn sterk verbeterd. Slechte weersomstandigheden, de val van het kabinet, economische turbulentie en toenemende wereldwijde spanningen hadden echter ook hun weerslag. Een gesprek met CEO Hans Meeuwis en Arwin Bos, voorzitter van de raad van beheer, over de resultaten en vooruitzichten.

Met Unlock 25 legde Cosun ambitieuze doelen vast voor 2025. Hoe loopt het met de uitvoering van de strategie?

Hans Meeuwis: “We liggen met veel doelstellingen op koers. Maar we zijn er nog niet. Daarom zetten we in op verdere versnelling van onze plannen. Onze resultaten ontwikkelden zich positief door verdere onderliggende verbetering en groei in een aantal bedrijven. Samen met de noodzakelijke prijsverhogingen door de sterk gestegen kosten en gunstige marktomstandigheden zien we een sterk verbeterd resultaat. Deze verbeteringen dragen bij aan een beter verdienvermogen voor de telers en geven ruimte om te investeren in verdere groei van het portfolio en maatregelen om de coöperatie verder te verduurzamen.”

Arwin Bos: “Het afgelopen, natte najaar was natuurlijk een forse tegenvaller. Voor de coöperatie, maar vooral ook voor de individuele telers. Gelukkig profiteerden we in de suiker- en frietmarkt van gunstige marktomstandigheden. We kunnen door versteviging van de organisatie goed tegen een stootje. Ondanks het uitdagende teeltjaar steeg de bietenprijs naar 78 euro per ton bieten.”

Cosun wil haar resultaten verbeteren op de korte en middellange termijn. Welke stappen dragen daaraan vooral bij?

Hans: “Onze eerste prioriteit in Unlock25 is meer rendement halen uit al onze bedrijven. Hierbij kijken we goed

naar de kosteneffectiviteit van onze processen. Onze focus lag afgelopen jaren onder andere op efficiëntere fabrieken, de uitbreiding van capaciteit en slimme inkoop. Ook belangrijk is hoe we onze producten verkopen. In de markten, waarin we actief zijn, willen we absoluut winnen. Met al deze verbeteringen hebben we in 2023 een goede slag gemaakt. Onze investeringsfocus leidde ook tot verkoop van een aantal bedrijfsonderdelen die niet meer passen in de groeiambities van Cosun. In 2023 hebben we daarom groente- en fruitverwerker SVZ, Aviko Cuijk en Aviko Norden verkocht.

Inzoomend op de verschillende markten, hoe loopt het met de resultaten in de suikermarkt?

Hans: “Cosun Beet Company behaalde ondanks een turbulent 2023 een mooi resultaat. De hoge wereldmarktprijs voor suiker, lage voorraden in Europa en hogere bietenkosten in de sector leidden tot historisch hoge suikerprijsniveaus. De energieprijzen normaliseerden weer enigszins, maar liggen nog wel op een hoger niveau dan voor de oorlog in Oekraïne.”

Arwin vult aan: “Afgelopen jaar realiseerden we met onze bietenpuntjes en een beperkt volume perspulp een totale productie van 23 miljoen m³ groen gas. We kunnen er trots op zijn dat Cosun een van de grootste groengasproducenten van Nederland is. Deze activiteit maakt ook financieel een mooi rendement.”

Investeert Cosun in de aardappelmarkt in groeigebieden in Europa en Azië?

Hans: "Onze groeistrategie in de aardappelmarkt pakt goed uit. Aviko liet na een aantal moeilijke jaren een goede verbetering van het resultaat zien. De activiteiten in China droegen hier substantieel aan bij. De afzet in bevroren aardappelproducten nam toe, mede dankzij eerder gerealiseerde capaciteitsuitbreidingen. Afgelopen jaar zijn we doorgegaan met die investeringen in capaciteitsuitbreiding. In Polen en China hebben we geïnvesteerd in nieuwe productielijnen. In de fabriek in Venray hebben we de productiecapaciteit van vlokken uitgebreid."

En hoe gaat het in de markt voor co-producten?

Hans: "De wereldwijde onrust van afgelopen jaar heeft zijn weerslag gehad op de beschikbaarheid en prijzen van grondstoffen. Hierdoor bleven de prijzen voor co-producten hoog. Mede daardoor boekte Duynie Group een goed resultaat in 2023. Alle onderdelen van Duynie droegen daaraan bij. Zo breidde Duynie Feed in 2023 uit met bedrijven in Spanje, Kroatië, Servië, Bulgarije en Griekenland en liet Duynie Ingrediënts een goed herstel zien."

Daarnaast zijn in innovatie belangrijke stappen gezet, zoals de samenwerking met Heineken om eiwit te produceren uit bierbostel. In 2023 is gestart met de bouw van een scheidingsunit in de Heineken-fabriek in Mons-en-Baroul in Frankrijk. Naar verwachting gaat die in 2025 opstarten. Om de markt voor te bereiden op dit nieuwe eiwit is in Nijmegen een demolocatie gebouwd, waar de productie recent is opgestart."

De markt van groene en gezondheidbevorderende ingrediënten is een betrekkelijk nieuwe activiteit. Wat zijn de ervaringen tot nu toe?

Hans: "Ons streven is dat deze markt op termijn 30 procent van ons totale portfolio vormt. We zetten in op groei in

onder andere vezels, plantaardige eiwitten en biobased materials. Dit zijn veelal nieuwe, veelbelovende markten die we ontwikkelen. Met de eerste successen en tegenslagen die daarbij horen. Op het gebied van eiwitten zijn de ontwikkelingen positief. Vorig jaar waren de eerste, succesvolle verkopen van het veldboneneiwit. Ook de investering in de samenwerking met Heineken voor het bierbosteileiwit is zeer vruchtbaar."

De inuline-activiteiten van Sensus hadden het lastig, afgelopen jaar. Klanten hadden nog veel voorraad liggen na de coronaperiode en de recessie had impact op de vraagontwikkeling. Een effect, waarmee veel ingrediënten-bedrijven werden geconfronteerd. De verwachtingen voor inuline blijven positief door trends als suikerverlaging, darmgezondheid en immuniteitsvoordelen. We zetten in op herstel voor de middellange termijn."

De ontwikkeling van Betafib, een vezelproduct uit bietenpulp, hebben we afgelopen jaar gestaakt vanwege de gebleken beperkte economische haalbaarheid. Voor de biobased-markt zullen we onze strategie in 2024 herijken."

De coöperatie wil ook vaart maken met de verduurzaming van de organisatie. Lukt het om de gewenste stappen te zetten?

Arwin: "Wat betreft verduurzaming komt er veel op de coöperatie en onze leden af. In relatie tot de teelt heeft nu vooral waterkwaliteit onze volle aandacht. De Europese doelen voor water stellen aan de akkerbouw hoge eisen. Als we nu als sector niet laten zien dat we daar zelf actie op nemen, dan komen er vanaf 2027 nog strengere maatregelen op ons af, zoals een verplichte extensivering van bouwplannen en in sommige gebieden in potentie ook teeltverboden. Vanuit Groeikracht Cosun bieden we onze telers ondersteuning met bijvoorbeeld grondmonsters en kennisdeling over alternatieve teeltmethoden. Daarnaast gaan we in gesprek met overheden. Belangrijk zijn duidelijke kaders en het loslaten van generieke maatregelen. Als akkerbouwers kunnen aantonen dat bij hen de zaak op orde is, dan moeten ze hun vrijheid terugkrijgen om eigen keuzes te maken in zaken als oogstdata, bouwplan en bemesting."

Hans: "We hebben een brede agenda, waarin we inzetten op een toekomstbestendig, duurzaam Cosun. Het is een belangrijk onderdeel van onze strategie. Al onze bedrijven werken hard aan deze verduurzamingsagenda en maken goede progressie. De uitdaging en investering zijn echter groot. Een van de prioriteiten is de reductie van CO₂-emissies met 45% in 2030 ten opzichte van 2018. Daarin hebben we in 2023 goede slagen gemaakt met investeringen in onze fabrieken, waaronder Sensus en Rixona. We hebben 100% van onze energie vergroend. In de EU is Cosun sinds dit jaar versneld volledig over op groene energie."

Hanneke van Vliet
redacteur

Arwin Bos: 'Wat betreft verduurzaming komt er veel op de coöperatie en onze leden af'

‘Uiteindelijk draait het om de bietenprijs’

Resultaatverbetering en de focus op een winstgevende en toekomstbestendige duurzame keten. Dat is het uitgangspunt van Unlock 25. Alles ten behoeve van de bietenprijs. Een goede zaak, vindt ook Liesbeth Versluijs-Pons, sinds vorig jaar maart voorzitter van de kring Zeeland.

Liesbeth Versluijs-Pons heeft duidelijk schik in haar nieuwe functie van kringvoorzitter. “Wat het werk van kringbestuurder zo mooi maakt, is dat je de belangen van de achterban behartigt en samen bezig bent er het beste van te maken”, zegt ze. “Als bestuurslid ben je voortdurend gebruik aan het maken van je inspraakrecht en de zeggenschap die we als kringbestuur hebben, en met resultaten terug communiceren naar de leden. Wij vertegenwoordigen de leden. Dat ze ons weten te vinden is dus een heel belangrijke.”

In de kring Zeeland (1.512 leden) is het niet anders dan in de andere kringen, beaamt Liesbeth: “Uiteindelijk draait het allemaal om de bietenprijs.” Wat die is, kan zo maar het verschil uitmaken tussen tevredenheid en een goed humeur en een slechte dag hebben. Wat dat aangaat, is de kringvergadering, waarin de resultaten van Cosun over het afgelopen jaar worden gepresenteerd, altijd een aardige graadmeter voor de stemming in de teelt.

Scherp houden

Het Zeeuwse kringbestuur zit er in de ledenraad bovenop. Liesbeth: “Wij

willen goede input geven en goede input terugkrijgen, zodat we de leden goed kunnen meenemen in de besluitvorming. We willen precies weten hoe het ervoor staat. Op hoofdlijnen heb je dat beeld natuurlijk al, maar om alles helemaal helder te krijgen moet je doorvragen. Ook bij de deelnemingen. Daar is die ledenraad ook voor. Wij moeten de raad van beheer scherp houden.”

‘Ook als teler moet je mee in die verduurzaming’

Het Zeeuwse kringbestuur bestaat uit acht bestuursleden en twee jongerenraadleden. Dat laatste zorgt vaak voor andere, nieuwe invalshoeken, die vaak tot goede discussies leiden, vertelt Liesbeth. “Dat is erg verrijkend. Al lukt het niet altijd om tot een gezamenlijk standpunt te komen. Maar dat hoeft ook niet.”

Zeeland heeft een kringbestuur met,

aldus Liesbeth, “uitgesproken eigen standpunten en aandachtspunten, maar ook met oog voor de verschillende aspecten en de situatie, waarmee de coöperatie landelijk te maken heeft. We krijgen in de ledenraad niet altijd onze zin. We zijn een coöperatie. Het algemeen belang geeft de doorslag.”

Vrijwillige kavelruil

Liesbeth en haar man Paul hebben in Scherpenisse een akkerbouwbedrijf van 150 hectare met vroege en late tafelaardappelen, uien, wortelen, graan, graszaad en 20 hectare bieten. Naast haar werk op het bedrijf is Liesbeth ook zelfstandig bedrijfsadviseur en kavelruilcoördinator voor Zeeland. Als onafhankelijk intermediair brengt zij partijen samen (boeren, burgers in het buitengebied, provincies, waterschappen, natuurbeschermingsorganisaties) die ideeën hebben voor een vrijwillige kavelruil. Bijvoorbeeld, omdat een ander perceel gunstiger ligt, een betere grondkwaliteit heeft of goed aansluit op een bestaand natuurgebied. “Zo’n vrijwillige ruil is een proces. Het is niet zo van ‘Dat regelen we wel eens even’. Je moet er beide aan toe zijn.

Liesbeth Versluijs-Pons

Het uitgangspunt is steeds dat alle partijen er voordeel van hebben. Dat staat centraal”, aldus Liesbeth.

Presteren

Voor de bietenprijs hangt veel af van de eigen teeltprestaties van de teler, maar nog meer van de prestaties van de coöperatie en haar ondernemingsactiviteiten. Alles draait om rentabiliteit, rendement, marktperspectief en continuïteit en ‘Kan het beter?’. “Ons gemeenschappelijke belang is een zo renderend mogelijke bietenteelt”, zegt Liesbeth. Daar liggen stevige uitdagingen te wachten. Vorig jaar waren niet voor niets de verduurzaming en de CO₂-reductie gesprekstema op de kringvergaderingen. De meningen over wat moet gebeuren, zijn ook in Zeeland verdeeld. “De een vindt het allemaal ‘overdreven’. De ander zegt: Natuurlijk, moeten we daarin mee.” Feit is dat stil blijven zitten niet gaat helpen, want zowel de Cosun-bedrijven, als de telers hebben daarin ‘een opgave’, zoals dat heet. Met keiharde doelstellingen en door de EU-lidstaten vastgelegd in internationale afspraken. “Het gaat er in wezen om: Hoe kunnen we binnen de wet- en regelgeving een zo goed mogelijk product blijven telen en leveren?”, vat Liesbeth de essentie samen. Cosun werkt op alle fronten hard om tijdig te voldoen aan de maatschappelijke eisen. Dat vergt deels flinke investeringen, die zich ook terug (moeten) verdienen. Ook met de concernstrategie Unlock 25 wordt

daar volop op ingezet. Cosun kan met zijn positie in de plantaardige sector en door zijn kennis, grondstoffenpositie en omvang nieuwe marktsegmenten ontwikkelen die aansluiten bij de veranderende maatschappelijke inzichten en wensen. “Je kunt er je voordeel uit halen en zaken die voor jou van belang zijn ontwikkelen”, zegt Liesbeth. “Het gaat om langetermijnbelangen. Ook als teler moet je mee in die verduurzaming. Je kunt erop anticiperen. Je krijgt er hoe dan ook mee te maken. Of je mee moet doen? Iedereen is ondernemer. Je bent zelf verantwoordelijk voor je eigen beslissingen.” Cosun gaat daarin mee door de telers van Cosun-gewassen via het kennisplatform Groeikracht Cosun (www.groeikracht.cosun.nl) een ondersteunende hand te bieden bij de versnelde verduurzaming van hun teelt.

In de Unlock 25-strategie is veel plaats ingeruimd voor meer en betere verwaarding en het creëren van nieuwe afzetmogelijkheden, zoals de verwaarding van eiwitten voor humane voedingsdoeleinden. “Die brengt nieuwe paden om te begaan. Het is goed om daarin verder te gaan”, zegt Liesbeth. Inmiddels wordt volop gewerkt aan een update van de strategie tot 2030. Uiteindelijk moeten al die inspanningen van Unlock 25 zich doorvertalen in de ledentoeslag. “Maar zoiets is vooraf uiteraard niet te garanderen. Ook dat hoort bij

ondernemen. Het is anticiperen op de toekomst. Op welke termijn je zoiets realiseert, is een lastige. Je kunt het van tevoren nooit helemaal uitstippen. Als de koers maar stabiel is op hoofdlijnen.”

Kedeng

Liesbeth en Paul waren deze campagne toevallig de laatste bietenleveranciers van Dinteloord. De laatste bietenhoop, zo’n 500 ton, is 30 januari geladen. “Dat eerste moment van opladen, dat ‘kedeng’, dat blijft een mooi geluid. Dat is de charme van het bieten laden. Dat beleefde ik vroeger op de ouderlijke boerderij al zo”, aldus Liesbeth. “De bieten waren net voor de vorst gerooid. Ze hebben niets geleden. We waren laat. Maar alles was laat. Ook de wortelen.” De opbrengst van de eerste ronde bieten lag op 110 ton per hectare. “Alleen de suiker is dit jaar een dingetje. De laatste jaren zaten we op 17% en een winbaarheid van 91. Dat wordt dit jaar niet gehaald en dus worden we gekort. Op zo’n moment vraag je je al snel af of we niet terug zouden moeten naar een berekeningsfactor van 16%, want iedereen wil liever beloofd worden dan gekort. Maar van de andere kant is het hogere percentage ook een drive om het dit jaar beter te willen doen.”

Ton Schönwetter
redacteur

‘Het algemeen belang geeft de doorslag’

Extreem natte campagne

Winterse rooiomstandigheden

Vanaf half oktober zorgde de regen voor grote uitdagingen om de bieten te rooien. Ook was het suikergehalte lager dan gangbaar. Begin januari werd de regeling bijzondere voorwaarden vorstschade opengesteld. De campagne eindigde op 5 februari.

Het was afgelopen campagne ongelooflijk nat. Er viel zeer veel regen. Het werd het natste jaar sinds de metingen van 1906. De bieten zijn gerooid met grote inspanning en creativiteit. Soms is meerdere keren geprobeerd een perceel te rooien. Overlaadwagens zijn ingezet. Rupsen zijn onder rooimachines en overlaadwagens gezet om te zorgen dat de bieten gerooid en afgevoerd konden worden. Op 4 december zat nog 27.000 hectare in de grond, oftewel 32% van het totale areaal. Dat is ruim twee keer zoveel als in voorgaande jaren. Het verladen van bieten op onverharde ondergrond was in diverse situaties ook zeer lastig. Ondanks deze problemen hebben we elke dag toch voldoende bieten kunnen aanleveren om de fabrieken op volle capaciteit te kunnen laten draaien. Dit is een bijzondere prestatie van de telers, loonwerkers en vervoerders en verdient een groot compliment.

vorst

Op 9 januari zat nog 3.600 hectare in de grond en begon het matig te vriezen. Na een enkele dag al was vorstschade zichtbaar aan de bieten. Vorstbeschadigde bieten zijn conform de leveringsvoorwaarden niet leverbaar. De raad van beheer heeft vervolgens vanwege het collectief belang de regeling Bijzondere voorwaarden vorstschade geopend. Met deze regeling kunnen bieten met vorstschade met

voorrang gerooid en geleverd worden. De kosten voor het verladen en verwerken van deze bieten worden, net als in voorgaande regelingen, ingeschat en verrekend in een bijdrage. Voor 2023 was dat € 7,20 per ton netto. De deelname aan de regeling was groter dan ingeschat. In totaal is 308.000 ton geleverd onder bijzondere voorwaarden. Vorig jaar was dat 140.000 ton. Door het grotere volume zijn er ook meer capaciteitsproblemen geweest. In totaal heeft dit geleid tot twee dagen extra campagne. In de nacalculatie zijn de kosten uitgekomen op € 7,32 per netto ton. Het grote volume is geleverd vanuit het veld. Deels ook uit bietenhopen die zijn gerooid op 8 januari en koud de hoop in zijn gegaan. De aangemelde bieten zijn met logistieke aanpassingen kort na het rooien verladen. Alle bieten met een goede interne kwaliteit zijn verwerkt.

Campagnefeiten

Uiteindelijk is 300 hectare niet gerooid. Dit betreft voornamelijk perceeldelen die te nat waren. Voor beide fabrieken heeft de campagne gemiddeld 135,5 dag geduurd. Dinteloord heeft de campagne beëindigd op 31 januari, Hoogkerk op 5 februari. De campagne duurde 16,5 dag langer dan gepland: 9,5 dag extra door de hogere wortelopbrengst, twee dagen door de verwerking van vorstbieten en vijf dagen door technische storingen. De gemiddelde kwaliteit was goed tot de laatste dag. De bieten zijn over het algemeen goed bewaard. De invert nam de laatste weken toe. Eind december was die 2,5, de laatste week 5,8. Het gemiddelde suikergehalte is 15,6%. De winbaarheid 89,9. Met een wortelopbrengst van 86,1 is de suikeropbrengst uitgekomen op 13,5 ton per hectare. Dit is iets lager dan het vijfjarig gemiddelde. Het tarrapercentage was door de natte omstandigheden hoger, 12,4%.

Arno Huijsmans
directeur agrarische zaken

Vorstschade op 10 januari

Perspectief op teeltverbetering

Met 13,5 ton suiker per hectare is de gemiddelde opbrengst lager dan het vijfjarig gemiddelde. Gehoopt wordt de komende jaren op herstel van de structureel stijgende lijn in de opbrengstontwikkeling.

Dit jaar speelt op verschillende percelen de structuurschade waarschijnlijk een groeibeperkende rol. Voor de wat langere termijn zijn ontwikkelingen op het gebied van gezonde rassen, beschikbare gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen voor duurzaam bodembeheer de meest bepalende factoren.

Laag suikergehalte

Het gemiddelde suikergehalte van 15,6% in 2023 was kenmerkend, teleurstellend en zeer uitzonderlijk. Hoewel de rassen verschillend scoren en de hoeveelheid beschikbare stikstof effect had op het suikergehalte, was het toch moeilijk om ergens boven 17% uit te komen. Een schrale troost is dat het gehalte ook in alle ons omringende landen heel laag was. Het groeiseizoen met hoge temperaturen, ook in de nacht, en de vele regen en relatief weinig zonuren in het najaar zijn er de oorzaak van dat bieten vooral in wortelgewicht zijn gegroeid. In andere jaren speelde ook de bladgezondheid nog wel een rol.

De kwaliteit van de bodem bepaalt in belangrijke mate de opbrengst

Alle aandacht gericht op een optimale stikstofbemesting

De schade door cercospora is gemiddeld genomen meegevallen. Het beheersen van schade door bladschimmels blijft voor de toekomst echter een belangrijk thema. De inzet van gewasbeschermingsmiddelen is een belangrijk instrument, maar een integrale aanpak begint met het verlagen van de infectiedruk. Hoe dit te doen zal zeker ook in de Unitip-vergaderingen weer aan de orde komen.

Rasontwikkelingen

Ook de toegenomen vraag naar resistenties in nieuwe rassen, zoals bladgezondheid en sterke rhizomanie, remt de verdere ontwikkeling in opbrengstverbetering af. Dit is ook zichtbaar in het opbrengstverloop van de laatste jaren. Op basis van ervaringen uit het verleden mag verwacht worden dat op termijn de opgaande lijn weer wordt opgepakt. We zien deze tendens ook al bij de nieuwe rasaanmeldingen. Voor vergelingsziekte is er op korte termijn met resistente rassen echter geen antwoord. De komende jaren zal het uitgebalanceerde monitorings- en adviesstelsel via BAS ons hierbij moeten blijven helpen.

Duurzaam bodembeheer

Uit wetenschappelijk onderzoek door het IRS is gebleken, dat de opbrengst in belangrijke mate wordt bepaald door de kwaliteit van de bodem. Levert de bodem voldoende voeding? Kan de biet goed wortelen en is de bodem vrij van ziekten? Is de waterhuishouding op orde en is de bewerkbaarheid goed?

Het zijn deze vraagstukken die centraal staan, mede in relatie tot het bevorderen van biodiversiteit en de beperking van emissies van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen. De opdracht is deze emissies terug te dringen. Alleen dan kunnen we voor een optimale gewasgroei blijven beschikken over voldoende middelen en meststoffen.

In het schema van VVAK (Voedselveiligheid Akkerbouw) is opgenomen dat elke akkerbouwer een erfemissiescan uitvoert. Bewustwording over risico's van af- en uitspoeling van middelen gaat ons allemaal helpen. Voor wat betreft meststoffengebruik is de komende jaren alle aandacht gericht op een optimale stikstofbemesting. De gebruiksruimte is beperkt, waarmee het de uitdaging is de goede keuze te maken bij de meststofkeuze, de hoeveelheid en het tijdstip met omstandigheden van toepassen.

Pieter Brooijmans
manager agrarische dienst

Een aandachtspunt: Levert de bodem voldoende voeding?

Natriumbemesting op zandgronden zinvol

Op de zandgronden in het noorden van Nederland is een natriumgift onderdeel van de basisbemesting. Het nut ervan is al lange tijd bekend. Anders is dat in het zuiden, waar er uit onderzoek in het verleden geen meerwaarde bleek te zijn. Recente proeven geven nieuwe inzichten.

Suikerbieten hebben een hoge zouttolerantie. Daarin is het, net als gerst, een uniek gewas. Het betekent dat een hoge EC in grond- of beregeningswater bij suikerbieten tot minder gewasschade leidt dan bij bijvoorbeeld aardappels of uien, die een lage zouttolerantie hebben. Alleen rond kiemend bietenzaad vormt een hoge zoutconcentratie een risico. Dit kan dan tot kiemverbranding leiden.

Natriumbehoefte

Op lichte zandgrond met een laag gehalte natrium kan een natriumbemesting een positief effect hebben op de opbrengst. Kleigrond daarentegen heeft de eigenschap dat het nutriënten goed kan vasthouden door binding aan het kleihumuscomplex. Daar komt bij, dat de meeste (zee)

kleigrond in Nederland van nature voldoende natrium bevat. Bovendien is te veel natrium op deze grond nadelig voor de structuur. Bemesting met natrium op kleigrond is dan dus niet aan te raden.

Aanleiding

Verondersteld werd dat het intensieve gebruik van dierlijke mest op de zuidoostelijke zandgronden in het verleden voor voldoende natrium zorgde om in de behoefte van suikerbieten te kunnen voorzien. Uit een analyse van Unitip-data bleek enkele jaren geleden echter dat met natrium bemeste bieten een hogere financiële opbrengst behaalden dan bieten zonder natriumbemesting. Dit vanwege zowel een hogere wortelopbrengst als een hoger suikergehalte. In de jaren 2020

tot en met 2022 zijn vervolgens acht proefvelden aangelegd om na te gaan of deze signalen door onderzoek bevestigd konden worden.

Proefvelden

De proefvelden zijn aangelegd op percelen die weinig opneembare natrium bevatten (gemiddeld 12 mg/

Verantwoordelijkheid van deze rubriek

Postbus 20
4670 AA Dinteloord
0165-516 070
irs@irs.nl
www.irs.nl

Eindredactie
Jurgen Maassen

Op zandgronden in Zuidoost-Nederland zijn, in samenwerking met WUR, acht natriumproefvelden aangelegd

kg grond). Op ieder proefveld zijn verschillende natriumtrappen aangelegd, variërend van 0 tot 500 kg per hectare. Het kaliumgehalte in de bouwvoor liep wat meer uiteen. Dit is relevant, omdat onderzoek uit Engeland heeft uitgewezen dat de kaliumbeschikbaarheid van invloed is op de natriumopname. Beide nutriënten hebben deels dezelfde functies in de plant. Het bleek dat de opname van de natriumgift bij een goede kaliumtoestand (> 120 mg K/kg grond) beperkt is. Is het natriumgehalte laag (< 25 mg Na/kg grond) dan heeft een bemesting duidelijk nut.

Verdeling

Natrium komt na opname vrijwel volledig in het blad terecht. Natriumbemesting zorgt voor een verhoging van de bladmassa. In één proef waarin dit bij de oogst werd gemeten, nam de bovengrondse massa toe met 15 ton per hectare bij 200 kg per hectare. Tegelijk nam het drogestofgehalte in het blad significant af. Een hoge natriumgift, zelfs bij 500 kg per hectare, heeft weinig invloed op de natriumafvoer met bieten. Hoewel het natriumgehalte bijna verdubbelt, is dit in kilogrammen gering. In een object werd de afvoer bij een dergelijk hoge natriumgift met 8 kg verhoogd, van 14 naar 22 kg natrium per hectare. Overigens leidde deze hoge bemesting niet tot zoutschade of opbrengstremming. De winbaarheid

werd over het algemeen niet beïnvloed door de natriumgift.

Opbrengst

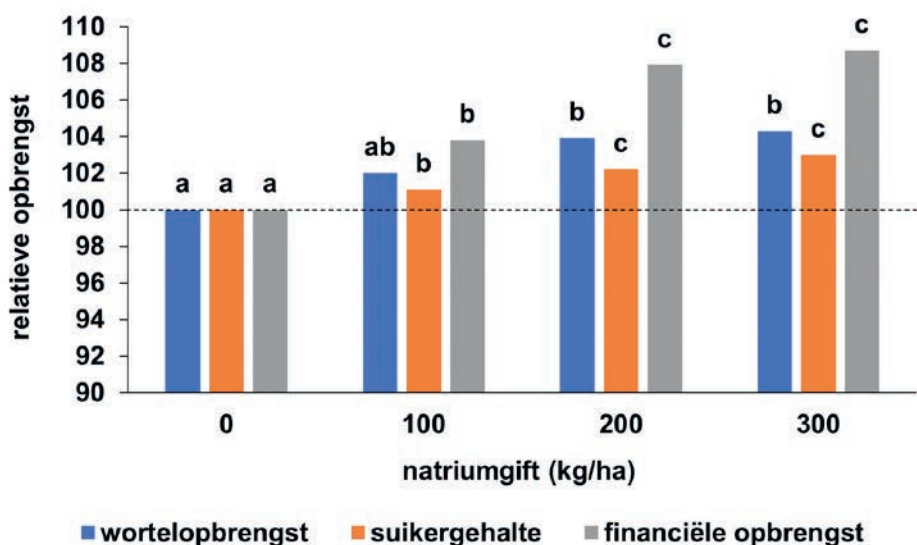
Over de jaren heen leidde 200 kg natrium tot een verhoging van de wortelopbrengst met circa 4 ton per hectare. Het suikergehalte lag gemiddeld 0,4 procentpunt hoger ten opzichte van de onbemeste objecten. De verhoging van het suikergehalte was structureel zichtbaar op de proefvelden dan de hogere wortelopbrengst. Een hoger suikergehalte

is daarbij gunstiger voor de financiële opbrengst dan extra wortelopbrengst. Bij elkaar genomen leverde 200 kg natrium 1 ton extra suiker en een bijna 8 procent hogere financiële opbrengst op. De optimale gift lag hiermee in lijn met de eerdere resultaten die op de noordelijke zandgronden werden behaald.

Advies

De resultaten van het onderzoek bevestigen het vermoeden uit de Unipdata-analyse. Er kon geen relatie worden gevonden tussen het kalium- en natriumgehalte in de grond en het opbrengsteffect. Desondanks is duidelijk dat het loont om zowel in het noordoosten, als het zuidoosten een natriumgift van 200 kg te geven.

André van Valen
projectleider bodem en bemesting

Bemesting met natrium heeft op zandgrond een positief effect op de opbrengst. Verschillende letters geven significante verschillen weer.

Vergelingsziekte in 2024 mogelijk vroeger

Door de strenge vorst in december 2022 en het koude en natte weer in maart en april 2023 is er in 2023 relatief weinig vergelingsziekte opgetreden. Pas op 11 mei werden de eerste schadedrempels overschreden. Dit kan voor 2024 veel vroeger zijn. En daarom is het belangrijk om alert te zijn.

De vorst in januari 2024 is niet zo streng geweest en heeft minder lang geduurd dan de vorstperiode in december 2022. Er zullen dus meer groene perzikluizen zijn die de winter hebben overleefd, waardoor meer bladluizen te verwachten zijn dan vorig jaar. En dus meer vergelingsziekte.

Populatieopbouw bladluizen

Bladluizen kunnen de winter overleven als de temperaturen hoger zijn dan -7°C . Bij lagere temperaturen overleven alleen nog de eieren van bladluizen. Een warm voorjaar zorgt ervoor dat de bladluizen zich al vroeg ontwikkelen vanuit deze 'winter-eieren'. Omdat de temperatuur van januari gemiddeld was en die van februari ruim bovengemiddeld, is te verwachten dat de bladluizen in 2024 weer vroeg actief zullen zijn. Vervolgens kan de populatieopbouw snel verlopen, omdat bladluizen zich in het voorjaar en de zomer heel snel voortplanten. Het hangt natuurlijk

nog wel af van de temperaturen en hoeveelheden neerslag in maart en april hoe snel dat uiteindelijk zal zijn. Bij gemiddelde temperaturen van 5°C duurt het 50 dagen voordat een nieuwe generatie zich heeft ontwikkeld, terwijl dat bij 10°C slechts ongeveer 25 dagen is. Het maximum ligt bij 25°C , hierbij duurt het slechts 6 à 7 dagen.

Beheersing bladluizen

Het beheersen van bladluizen begint met het tijdig opruimen van bietenhopen, resten ervan en bietenopslag op percelen. Dit geldt niet alleen voor suikerbieten, maar ook voor voederbieten en rode bieten. In een bietenhoop is het bovendien relatief warm. Als er blad aan de bieten zit, kan de populatie zich snel opbouwen. Bovendien kunnen ook de virussen overleven in deze bieten. Als deze bladluizen vanuit deze hopen uitvliegen, kunnen zij dus al vroeg nieuw ingezaaide percelen besmetten. Vernietigen van deze

Aantasting door vergelingsziekte. Een combinatie van diverse teeltmaatregelen is belangrijk om dit te voorkomen.

Bieten met een anti-luisdek gerst. Zowel groene (levend) als gele (afgestorven) gerst biedt bescherming tegen bladluizen. Tijdige vernietiging kan dus geen kwaad.

bieten met blad is dan ook een eerste stap in de beheersing van vergelingsziekte. Zie ook het NVWA-Teeltvoorschrift 'Vergelingsziekte in bieten'.

Anti-luisdek gerst

Een andere maatregel om bladluizen te beheersen is om bij zaai een anti-luisdek gerst te zaaien. Gerst tussen de bieten zaaien zorgt voor een soort camouflage, waardoor gevleugelde bladluizen de bieten minder goed kunnen vinden. Dit resulteert in een flinke reductie van het aantal groene perzikluizen, waardoor de schadedrempel minder snel wordt bereikt. Bovendien gaat de opbouw van bladluizen trager en kunnen eventueel aanwezige vergelingsvirussen zich minder snel verspreiden. Gerst zorgt voor de bladluizen ook voor een barrière om zich te verplaatsen. Om competitie tussen bieten en gerst te voorkomen is het belangrijk om de gerst dood te spuiten voordat het blad van de gerst 10 tot 15 cm lang is. Telers die reeds ervaring hebben met anti-stuifdek gerst, weten dat te laat doodspuiten kan leiden tot behoorlijke opbrengstderving. Ook in anti-luisdek gerst is het overigens wel belangrijk om de bladluizen op de bietenplanten te blijven tellen en in te grijpen als de schadedrempel is overschreden.

Te gebruiken middelen

Om telers en adviseurs te ondersteunen bij het tellen van groene bladluizen in suikerbieten zal de bladluiswarschuwingdienst vanaf 1 april tot en met 15 juli actief zijn. Bij twee overschrijdingen van de schadedrempel in een bepaald gebied ontvangen telers via Cosun Beet Company een sms om hun percelen te controleren. Bij overschrijding van de drempel op het eigen perceel kunnen telers dan tijdig ingrijpen om de bladluizen te beheersen. Dit kan tot en met het tienbladstadium (1 juni) met Teppeki (maximaal 1 toepassing per seizoen). Voor daarna heeft Cosun vrijstellingen aangevraagd, waarover u later op www.irs.nl meer kunt lezen.

Overige maatregelen

De beheersing van bladluizen kent nog veel meer maatregelen, zoals een niet-kerende grondbewerking, het achterwege laten van pyrethroïden in de bietenteelt en het sparen van nuttige insecten. Meer informatie hierover is te vinden op de poster 'Succescyclus beheersing vergelingsziekte' en op www.irs.nl. Deze poster is bijgesloten bij Cosun Magazine nummer 1.

Elma Raaijmakers
(projectleider insecten en aaltjes)
Levine de Zinger
(projectleider insecten en vergelingsziekte)

Bietenhoppen met blad zijn een belangrijke bron van bladluizen én vergelingsziekte. Opruimen vóór 15 maart is dan ook belangrijk voor de beheersing van vergelingsziekte.

KORT NIEUWS

Jongerenraad zoekt nieuwe leden in Zeeland

Cosun vindt de inbreng van jonge leden belangrijk. Deze inbreng komt onder andere via de jongerenraad. De jongerenraad heeft vijftien leden, verdeeld over Nederland. Jaarlijks heeft de raad een aantal bijeenkomsten, waarbij bijvoorbeeld een Cosun-vestiging wordt bezocht. Daarnaast draai je in jouw regio mee in de kringbestuursvergaderingen. Je hebt daar adviesrecht. Deelname aan de jongerenraad kost ongeveer tien dagdelen per jaar. Er zijn op dit moment twee vacatures in Zeeland. Jongerenraadleden Maarten van Hal (uit Zeeuws-Vlaanderen) en Jeroen Boonman (uit Zeeland-Midden) zijn namelijk beiden verkozen tot ledenraadlid. Dus:

- Ben jij een jonge bietenteler tussen de 21 en 27 jaar
- Ben je thuis actief in het bedrijf
- Wil je Cosun beter leren kennen

- En wil jij de stem van de jonge akkerbouwer laten horen?

Maak dan jouw interesse kenbaar door een mail te sturen naar secretariaat.rvb@cosun.com. Doe dit uiterlijk vrijdag 15 maart 2024. Je reactie wordt vervolgens gedeeld met het kringbestuur. Zij zullen contact met je opnemen. Wil je meer weten over de jongerenraad? Neem dan contact op met huidige jongerenraadleden in je regio: Maarten van Hal (06-25381291) en Jeroen Boonman (06-24507223).

Unitip-bijeenkomsten

Leren van elkaar. Dat staat centraal op de Unitip-bijeenkomsten die van eind februari tot eind maart worden gehouden. In groepen van tien tot twintig telers wordt ingezoomd op zaken als grondbewerking, bemesting en beheersing van ziekten en plagen. Teeltregistratiegegevens uit Unitip kunnen een hulpmiddel zijn om de aanpak in het voorgaande teeltjaar te evalueren en te vergelijken met andere telers. Wilt u hieraan deelnemen? Geef u dan op via de uitnodiging die alle telers per mail ontvangen of neem contact op met uw contactpersoon van de agrarische dienst.

Betacal telerregeling

De regeling voor 2024 is geopend van 29 februari tot en met 31 maart. Iedere teler heeft recht op 4,5% Betacal flow of 3,5% Betacal filter over het geleverde volume bieten van 2023. Het aantal vrachten waarop een teler recht heeft, is te raadplegen in de brief op het ledenportaal. Wordt niet gekozen voor de telerregeling, dan wordt 75 eurocent op de geleverde bieten van 2024 verrekend met de eindafrekening.

Voor campagne 2024 of de periode erna tot campagne 2025 is ook extra Betacal te bestellen. Betacal is goed voor de structuur van de bodem en voor de verbetering van de pH. Beide dragen bij aan een goede bodem voor de gewassen in het bouwplan.